

STATENS BARNEHUS
Et tverrfaglig kompetansehus

Norge

Problematisk og skadelig seksuell atferd blant barn og unge

Litt om Statens barnehus i Bodø

11 barnehus i Norge

I Bodø siden 2014, satellitt i Mosjøen siden høsten 2016.

Leder

2 merkantile/konsulenter

6 seniorrådgivere

1 psykologspesialist

247 tilrettelagte avhør pr.31.08.19

- 85 seksuelle overgrep
- 160 vold

10 politiavhør (mistenkt)

- Definisjoner. Hvordan definerer man atferden?
- Verktøy
- Omfang og utøvere
- Ved bekymring; barnehusets rolle og bidrag
- Intervensjoner. Hva gjør vi?

Problematiske og skadelig seksuell atferd "Trafikklyset"

En guide for voksne til å
IDENTIFISERE, VURDERE og gi **RESPONS**
på seksualitet som fremmer bekymring

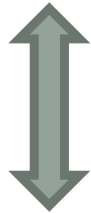
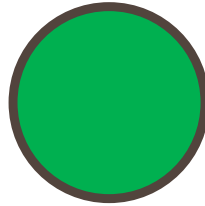
Birgit Hegge

Forlag:

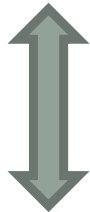
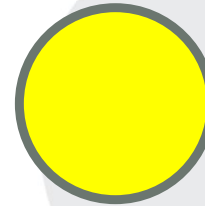
Stiftelsen psykiatrisk
opplysning

Definisjonskontinuum

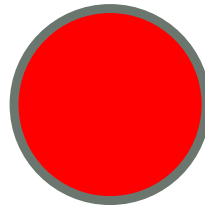
- **God og sunn seksuell atferd**

- **Upassende eller problematisk seksuell atferd**

- **Skadelig seksuell atferd**

Vanlig

9-12 år

-
- Benytter seksualisert språk
 - Har gutter og jentevenner
 - Liker å vise frem deler av kroppen sammen med jevnaldrende, mooning (vise rumpa)
 - Økt behov for/ønske om privatliv
 - Kyssing med jevnaldrende der dette er gjensidig og avtalt.
 - Benytter internett til chatting

Observere

9-12 år

-
- Endring i atferd, for eksempel plutselig provoserende endringer i klesstil, blander med gamle og nye venner
 - Mobbing/plaging som inkluderer seksuelt aggressivt innhold
 - Veslevoksen, inkludert kunnskap og omtale av seksuell aktivitet som ikke stemmer med alderen
 - Deler privat, gjenkjennende informasjon med ukjente på internett
 - Opphengt i online chatting
 - Intens redsel for å være gravid/ha seksuelt overførbare infeksjoner.

Bekymring

9-12 år

-
- Tvangsmessig eller offentlig onanering
 - Fornedre/blamere seg selv eller andre seksuelt via trusler, telefon, mail, berøring
 - Lokke/tvinge andre til å vise kjønnsorganene
 - Opptatt av seksuelt voldelig pornografi
 - Samtale med spesifikt seksuelt innhold med yngre barn
 - Seksuell trakassering, tvungen seksuell kontakt
 - Seksuell kontakt med personer med vesentlig forskjell i alder eller modning
 - Sende nakenbilder eller seksuelt provoserende materiale elektronisk
 - Bli med online datingservice for voksne
 - Påføre seg selv/andre genitale skader
 - Tilbyr seksuelle tjenester mot goder

Problematisk og skadelig seksuell atferd

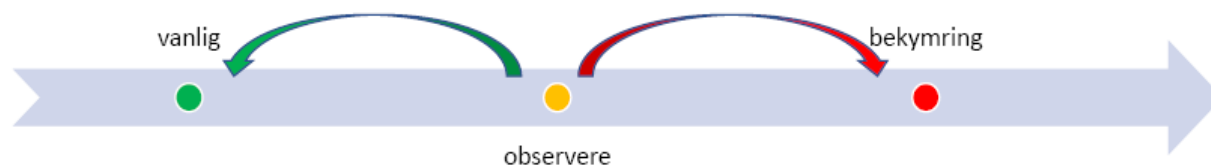
Hva gjør vi?

IDENTIFISERE/VURDERE SEKSUALITET

GRØNN: Seksualitet som er vanlig og betegnes som sunn – spontan, nysgjerrig, lystig, lett distraherbar, gjensidig, eksperimenterende. Seksualiteten samsvarer med alder, størrelse og modenhet.

Legg til rette for å gi barnet positive tilbakemeldinger og informasjon.

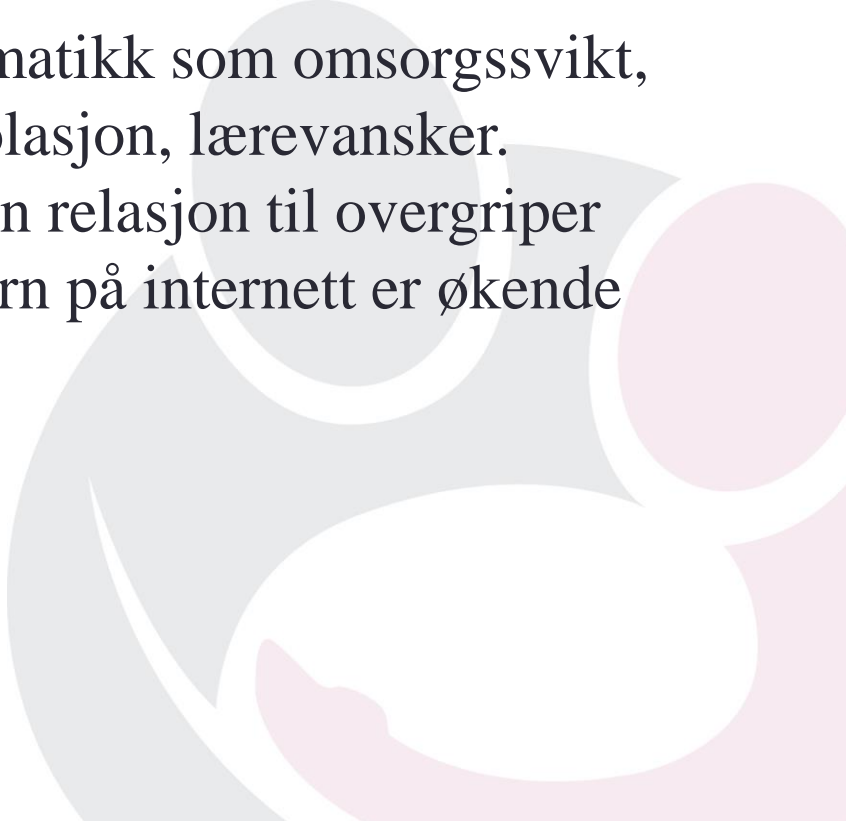
GUL: Seksualitet som er utenfor det som betegnes for vanlig med tanke på intensitet og hyppighet, eller manglende samsvar med aldersmessig og utviklingsmessig modenhet. Uvanlig eller annerledes for dette barnet. **Behov for observasjon og samle informasjon for å sikre rett respons fra voksne.**

RØD: Seksualitet som er overdreven, hemmelighetsfull, grenseoverskridende, tvangspregget, regredierende eller truende. Forskjell i alder, modenhet eller styrke mellom de involverte.

Indikerer behov for umiddelbar reaksjon og handling fra voksne.

Omfang og utøvere

- Vesentlig andel av overgrep mot barn, begås av barn
 - Klar kjønnsdeling
 - Majoritet har ofte kompleks problematikk som omsorgssvikt, traumer, psykiske lidelser, sosial isolasjon, lærevansker.
 - Majoriteten av de fornærmede har en relasjon til overgriper
 - Barn som seksuelt krenker andre barn på internett er økende
 - Reaksjon virker.
-

Barnehusets rolle i disse sakene

- Rådgivning og veiledning per tlf
- Avhør av mistenkte og oppfølging av dem og deres familier.
- Konsultasjonsteam

KONSULTASJONSTEAMET

Tverrfaglig rådgivning

KONSULTASJONSTEAMET

Konsultasjonsteamet gir råd / veiledning i saker hvor det er mistanke om, avdekking eller oppfølging av:

- Seksuelle overgrep
- Nettbaserte overgrep
- Vold i nære relasjoner – fysisk, psykisk, sosial kontroll
- Omsorgssvikt – psykisk eller fysisk
- Kjønnsllestelse
- Radikalisering
- Tvangsekteskap
- Skadelig seksuell atferd / bekymringsfull seksualisert atferd hos barn

HVA ER KONSULTASJONSTEAMET?

Statens barnehus Bodø koordinerer et tverrfaglig rådgivnings-/ konsultasjonsteam. Teamet bistår ulike fagmiljøer i Nordland i saker som omhandler seksuelle overgrep, vold eller omsorgssvikt mot barn og unge, og voksne med psykisk utviklingshemming. Problemstillingene kan dreie seg om mistanke, avdekking eller oppfølging.

Teamet gir også råd og veiledning i saker der barn er involvert i eller utviser skadelig seksuell atferd eller bekymringsfull seksualisert atferd.

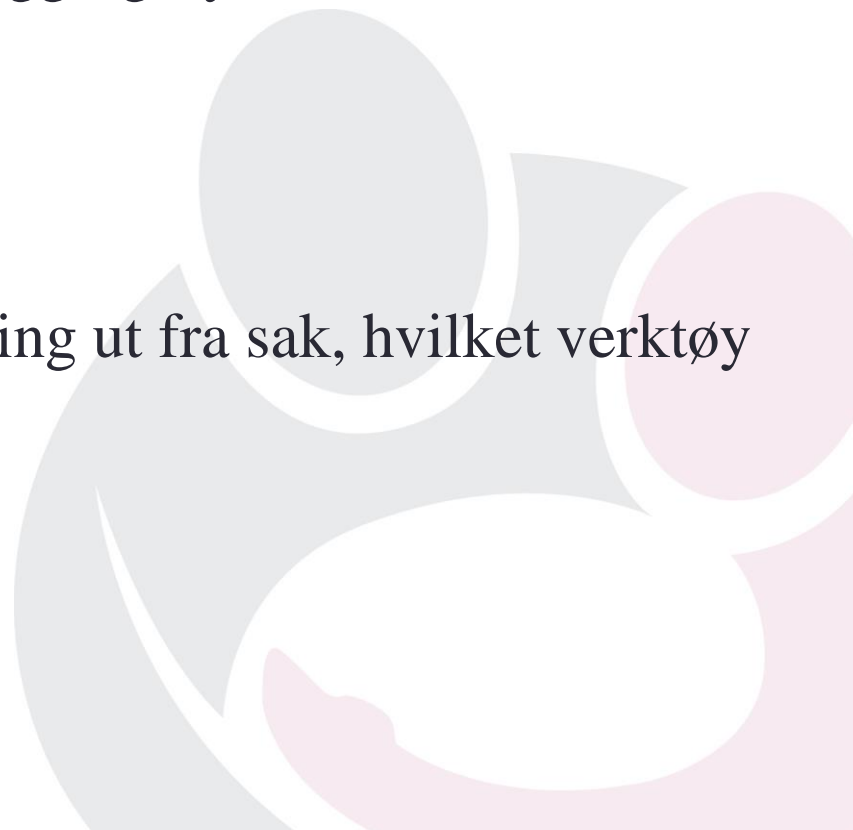
Tverrfaglig konsultasjon tilbys via telefonkonferanse, videomøte, eller ved at rådsøker stiller personlig i møtet.

Rådsøker legger frem saken det søkes råd i anonymisert. Konsultasjonsteamet gir råd / veiledning, og overtar ikke ansvaret for saken.

Kartleggings- og behandlingsverktøy

Hva gjør vi ved Barnehuset i saker med skadelig seksuell atferd?

- Barnehuset benytter seg av to kartleggingssystemer.
 - AIM 2
 - PROFESOR
- Barnehuset gjør en vurdering ut fra sak, hvilket verktøy som benyttes

AIM 2

- Et empirisk- og kunnskapsbasert verktøy for utredning/risikovurdering og oppfølging/behandling av barn/unge mistenkt for, eller som har utøvd problematisk eller skadelig seksuell atferd. Normert for alder 12-18 år.
- Gir grunnlag for utarbeidelse av trygghetsplan

PROFESOR

- Et verktøy for å identifisere beskyttelses- og risikofaktorer hos ungdommer og unge voksne, 12-25 år.
- Bidrar i arbeid med å utarbeide intervensjoner for å oppnå bedre fungering i områder som god seksuell helse og relasjonelle ferdigheter.

Intervensjoner

- Tidligere fokus på kontroll, omplassering, ytre faktorer – Dette kan virke mot sin hensikt
- Kartlegging med fokus på ungdommen og ikke handlingen
- Trygghetsplan lages ved behov tidlig etter kartlegging
- Lave gjentakelsesrater gir rom for å tenke *hjelp* mer enn *kontroll*.

Hva er behandlingsfokus?

Hendelsen(e) er viktig, men viktigst er fremtiden

- » Emosjonsfokus
- » Mentalisering
- » Relasjoner
- » Sunn seksuell helse
- » Styrker og ressurser
- » Sinnemestring

Kjennetegn ved de som avstår fra gjentakelser

- » Så ikke på handlingen som en del av dem selv
- » Sunt selvbilde/psykisk helse
- » Hjelpesøkende
- » Tro på fremtiden
- » Dagtilbud
- » Meningsfulle relasjoner med andre

Håpet er at barnet skal utvikle en trygg og sunn seksualitet, preget av lyst og glede.

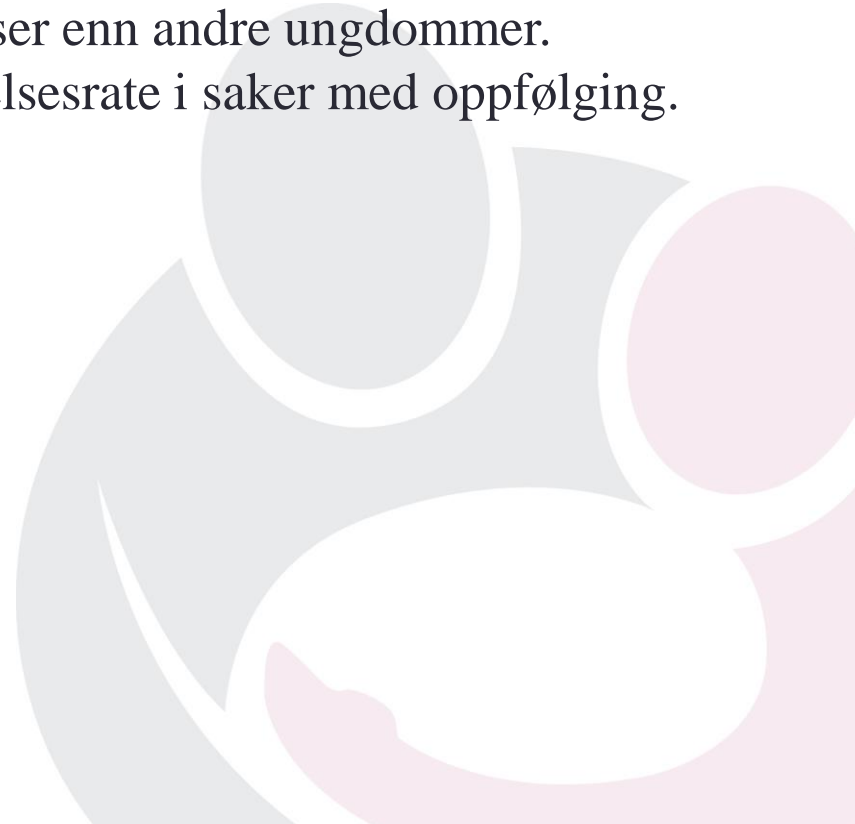
Gi barnet mulighet for å utforske, alene eller sammen med andre. Og på den måten finne egne preferanser.

At barnet vet om egne grenser, og er i stand til å markere dem på en adekvat måte.

Oppsummering

- Barn som utøver skadelig seksuell atferd har behov for hjelp og veiledning.
- De er ofte selv ofre for overgrep, omsorgssvikt eller traumer.
- Har hyppigere lærevansker, psykiske lidelser enn andre ungdommer.
- Hjelpen vi gir har god effekt. Lav gjentakelsesrate i saker med oppfølging.

Definisjonskontinuum

Sunn og god seksuell atferd: Gjensidighet, samtykke, aldersadekvat, utprøving, lek, moro, ingen maktforskjell (styrke, størrelse, status, kognitivt)...

Problematisk seksuell atferd: ikke passende i situasjon eller relasjon, ikke aldersadekvat, impulsiv, påvirket av press fra jevnaldrende, selvregulerende...

Skadelig seksuell atferd: skadelig for fornærmede, skadelig for utøver, ikke aldersadekvat, planlagt, hemmelighold, bruk av makt, vanskelig å avlede/stoppe, innslag av frykt, sinne, aggresjon...